

**Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhanke
(TOVA-lainsäädäntöhanke) Dnro VN/11745/2019**

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 3/2020

Aika: 23.4.2020 klo 13-15.30

Paikka: Ympäristöministeriö, Norppa/ Skype-yhteys

Paikalla:

Leena Ylä-Mononen, ympäristöministeriö, puheenjohtaja

Oili Rahnasto, ympäristöministeriö

Merja Huhtala, ympäristöministeriö/öljysuojarahasto (etänä)

Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö (etänä)

Satu Lyytikäinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto (edustaa aluehallintovirastoja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia) (etänä)

Kimmo Peltonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (etänä)

Helena Kontkanen, konkurssiasiamiehen toimisto (etänä)

Marko Nurmikolu, Suomen kuntaliitto (etänä)

Heidi Lettojärvi, Elinkeinoelämän keskusliitto EK (etänä)

Merja Vuori, Kemianteollisuus ry (etänä)

Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry (etänä)

Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry (etänä)

Amanda Aalto, Finanssiala ry (etänä)

Matti Sjögren, Ympäristövakuutuskeskus (etänä)

Sini Pietilä, ympäristöministeriö (etänä)

Jouko Tuomainen, Suomen ympäristökeskus (etänä)

Eeva-Maija Puheloinen, ympäristöministeriö

Noora Herranen, ympäristöministeriö (etänä)

Kati Leskinen, ympäristöministeriö

Poissa:

Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö

Jari Salila, oikeusministeriö

Mika Kättö, sisäministeriö

Päivi Lundvall, Suomen luonnonsuojeluliitto

1 § Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Leena Ylä-Mononen avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2 § Edellisen kokouksen pöytäkirja, vastaukset esitettyihin kysymyksiin ja päivitetty versio Toissijaisten ympäristövastuutausten kokonaiskuva-asiakirjasta

Hyväksyttiin asiakirjat sellaisenaan. Pöytäkirjaa voi kommentoida vielä kokouksen jälkeen kahden viikon ajan, jonka jälkeen se julkaistaan valtioneuvoston säädösvalmistelun ja kehittämishankkeiden sivustolla (<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>; TOVA-lainsäädäntöhanke, YM033:00/2019).

3 § Soveltamisala (Eeva-Maija Puheloinen, YM)

Eeva-Maija Puheloinen kertoi TOVA-järjestelmän soveltamisalasta. Keskusteltiin ympäristövahinkovakuutuksesta sekä rajavedosta hajakuormituksen ja pistekuormituksen välillä. Hajakuormitus ei kuulu nykyisen ympäristövakuutuksen piiriin.

Keskusteltiin kunnan myöntämistä ympäristöluvista, joiden liittämistä uuden TOVA-järjestelmän maksuvelvollisuuteen pitäisi tarkastella. Tämä laajentaisi järjestelmän maksupohjaa nykyiseen verrattuna, kun maksajia olisi huomattavasti nykyistä suurempi määrä.

Keskustelua herätti esityksessä mainitut ympäristövahinkovakuutuksen vakuutusvelvollisuuteen liittyvät rajaukset - yksityisoikeudelliset yhteisöt ja jätteiden hyödyntäminen - joista kaivattiin lisätietoa ja selkeytystä. Tähän asiaan palataan myöhemmin.

4 § Öljysuojarahaston esittely (Merja Huhtala, YM)

Merja Huhtala esitteli öljysuojarahaston toimintaa. Keskusteltiin rahaston varojen kertymisestä ja hallinnasta. Öljysuojamaksun kertymästä on oma kohtansa laissa, jossa myös todetaan varojen maksimimäärä. Öljysuojarahaston varat ovat valtiokonttorin hallinnassa eli rahasto ei ole itse sijoittanut varojaan. Keskusteltiin lisäksi erilaisista vahinkotilanteista, jotka tähän saakka ovat olleet pieniä öljyvahinkotapahtumia. Eniten vahingoista aiheutuneita kustannuksia on korvattu pelastuslaitoksille, yksityisille henkilöille vain harvoin.

5 § Hahmotelma malleista ja pykäläluonnoksia (Noora Herranen, YM)

Noora Herranen esitteli hahmotelmia mahdollisista TOVA-järjestelmistä ja niiden pykäläluonnoksista. Keskusteltiin 10 milj. euron rajasta, jota TOVA-malleissa on käytetty vain esimerkinomaisesti. Tarkkaa rajaa ei vielä ole päätetty ja se on myös yksi kohta, jota täytyy selvittää.

Keskusteltiin nykymuotoisesta öljysuojarahastosta ja mahdollisuudesta kehittää maksupohjaa niin, että se täyttäisi EU-lainsäädännön vaatimukset.

TOVA-järjestelmän maksuvalmius herätti keskustelua erityisesti sellaisten tapausten kohdalla, joissa tiedettäisiin korvaussummien olevan yli yllä mainitun rajan (esim. 10 milj. euron). Todettiin, että luultavasti ensin käytettäisiin TOVA-järjestelmään kerättyjä varoja ja vasta sitten pyydetäisiin lisätalousarviosta määrärahoja. Kaikki varat kiertäisivät aina TOVA-järjestelmän kautta, jolloin TOVA-henkilöstö hallinnoisi niitä. TOVA-järjestelmän vuosituotto ja pääomarajat määrittäisivät sen, kuinka isosta järjestelmästä olisi kyse. Myös tähän kysymykseen kuitenkin palataan myöhemmissä kokouksissa.

Keskusteltiin TOVA-järjestelmässä tehtävistä päätöksistä, joiden tulisi olla valituksenalaisia ja niistä tulisi olla mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuteen. Näin varmistettaisiin oikeusvarmuus kaikissa tehdyissä päätöksissä.

Keskusteltiin ympäristövahinkojen korvaamislain kompensatiosta, mikä ei ole riippuvainen mistään tietystä TOVA-järjestelmästä. Tähän asiaan palataan vielä myöhemmässä vaiheessa.

6 § Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7 § Seuraava ohjausryhmän kokous tiistaina 9.6.2020 klo 9.00-11.30

8 § Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.00.